

การเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้านสุรินทร์และ การวิจัยนอกประเทศด้านศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ในงาน Bandung International Folklore Festival

อาจารย์สุดใจ สะอาดยิ่ง
ผู้อำนวยการสำนักศิลปะและวัฒนธรรม
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

ชื่อเทศกาล
เทศกาลศิลปะพื้นบ้านนานาชาติ เมืองบันดุง
ครั้งที่ ๑

ระยะเวลา
๒๗ สิงหาคม ถึง ๑ กันยายน ๒๕๕๐
สถานที่

เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย

คณะกรรมการ
คณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอินโดนีเซีย
โดยความร่วมมือของสถาบันเทคโนโลยีบันดุง

รายชื่อประเทศที่เข้าร่วมงาน
ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศไทย
ประเทศศรีลังกา ประเทศมัลเดเชีย
ประเทศอิตาลี ประเทศโปแลนด์
ประเทศสเปน

ความเป็นมา

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้รับแจ้งจากกระทรวงวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย เรื่อง หนังสือเชิญจากสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทย อินโดนีเซียเชิญให้ประเทศสมาชิกที่สนใจส่งคณะนักแสดงจากประเทศสมาชิกเข้าร่วมงานเทศกาลศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ ณ เมืองบันดุง ประเทศอินโดนีเซีย ระหว่างวันที่ ๒๗ สิงหาคมถึง ๑ กันยายน ๒๕๕๐ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์โดยสำนักศิลปะและวัฒนธรรมและอาศรมภูมิปัญญาจึงสมัครเข้าร่วมโครงการและได้รับคัดเลือกจากกระทรวงวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยให้เป็นตัวแทนของประเทศเข้าร่วมงานเทศกาลครั้งนี้และอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้อนุมัติโครงการและงบประมาณในการดำเนินการตามโครงการ

รายชื่อคณะตัวแทนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

• ผู้ทรงคุณวุฒิประจำสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

นางปราณี	ดารา
ผศ.ดร.สรเชต	วรคามวิชัย

• อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยราชภัฏ
สุรินทร์

นายสุดใจ	สะอาดยิ่ง
ผศ.เครือจิต	ศรีบุญนาถ
นายฉลอง	สุขทอง
นายสมพร	จินากุล

• ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันที่เป็นนักแสดง
และนักดนตรี

นางสาววรรณิดา	ศิริชาติ
นางสาวสิริกร	กกรัมย์
นางสาวศณีย์	สุทธิดี
นางสาวน้ำฝน	อุดม
นางสาวคนิดา	วรางกูร
นายอชชัย	สามสี
นายประจักษ์	พอกสนิท
นายไพโรจน์	ครบอยู่
นายราวี	นันทา
นายอมรวัฒน์	นระรัมย์

• หมายเหตุกิจกรรมในแต่ละวัน •

• วันอาทิตย์ที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๕๕๐

คณะผู้แทนจากประเทศสมาชิกถึงทำ
อากาศยานนานาชาติบูการ์โน- อัดตา กรุง
จาร์การ์ตา ประเทศอินโดนีเซีย ตัวแทนสภา
วัฒนธรรมแห่งประเทศไทยและผู้จัดการงาน
จัดรถยนต์โดยสารรับคณะตัวแทนของประเทศ
ต่าง ๆ ไปยังเมืองชิเรบอนซึ่งอยู่ห่างจากกรุง
จาร์การ์ตาไปทางตะวันตกประมาณ ๔๕๐
กิโลเมตรใช้เวลาในการเดินทางประมาณ ๗
ชั่วโมงเนื่องจากสภาพถนนแคบและอยู่ระหว่าง
การปรับปรุงหลายช่วง ผู้จัดการจัดให้คณะ
ตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ เข้าพักที่รีสอร์ท
พริมาซึ่งเป็นรีสอร์ทตั้งอยู่บนเนินเขา ผู้จัดการ
ได้จัดให้มีผู้ประสานงานประจำคณะตัวแทน
ประเทศต่าง ๆ คณะละ ๒ คนซึ่งเป็นนักศึกษา
ในมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในเมืองบันดุง ประเทศ
ไทยมีผู้ประสานงานเป็นชายหนึ่งคนชื่ออินดรา
และหญิงหนึ่งคนชื่อนาเรส ซึ่งจะติดตามคณะ
ตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ ไปตลอดการจัดงาน
ผู้ประสานงานแจ้งว่าวันนี้พักผ่อนได้ตาม
อัยยาศัยและแจ้งเกี่ยวกับกำหนดการต่าง ๆ ใน
วันต่อไป สถานที่ รับประทานอาหารและ
กิจกรรมการประชุม

• วันจันทร์ที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๕๐

ช่วงเช้ารับประทานอาหารเช้าที่สถานที่จัด
อาหารรวมกันเกือบทุกชาติยกเว้นศรีลังกาที่มีนัก
แสดงรับประทานอาหารมังสวิรัต ผู้จัดจึงจัด
สถานที่รับประทานอาหารให้ต่างหาก ได้รับแจ้งจากผู้
ประสานงานว่าวันนี้จะมีพิธีเปิดเทศกาลศิลปะพื้น
บ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ ณ อาคารแสดง
ของรีสอร์ทโดยให้แต่ละประเทศจัดการแสดง
๑ ชุด ไม่เกิน ๑๐ นาทีและข้อมูลเกี่ยวกับการ
แสดงในชุดนั้น ๆ เป็นภาษาอังกฤษ ได้รับมอบ
เอกสารเกี่ยวกับเทศกาลบางส่วนที่จำเป็นให้แก่
คณะตัวแทนและกำหนดสถานที่ซ้อมการแสดง
สำหรับคืนวันนี้ โดยนัดหมายเวลารับประทาน
อาหารค่ำและสถานที่แสดงตลอดจนเวลาที่จะ
แสดงให้ทราบ ช่วงบ่ายคณะนักแสดงจาก
มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้แลกเปลี่ยน
เทคนิคการร่ายรำกับคณะนักแสดงจากประเทศ
ศรีลังกา

พิธีเปิดเทศกาลการแสดงศิลปพื้น
บ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ ที่พริมารีสอร์ท
ดำเนินการโดยคณะกรรมการเทศกาลซึ่งเป็นคน
หนุ่มสาว เจ้าของพริมารีสอร์ทซึ่งเป็นคณะ
กรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติอินโดนีเซียด้วย
กล่าวเปิดงาน เป็นการแสดงจากประเทศเจ้า
ภาพและการแสดงจากประเทศต่าง ๆ ทุก
ประเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เลือกการ
แสดงชุดอัสราสราญซึ่งได้รับความสนใจจากผู้
ชมซึ่งเป็นชาวเมืองชิเรบอนรวมทั้งนักแสดงจาก
ชาติอื่น ๆ เป็นอย่างมาก เมื่อจบการแสดงได้มีการ
สัมภาษณ์สอบถามความเห็นจากผู้ชมและ
กรรมการจัดงานพบว่าต่างชื่นชมในความงดงาม
ของการแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

•วันอังคารที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

ผู้จัดจัดรถยนต์โดยสารรับคณะตัวแทนทุกชาติจากเมืองซีเรบอนเดินทางไปยังเมืองบันดุง โดยเดินทางย้อนมาทางตะวันตกแต่เป็นคนละเส้นทางกับขามา ระยะทางประมาณ ๒๐๐ กิโลเมตรเป็นทางขึ้นภูเขาเกือบตลอดทาง เส้นทางวกวนคดเคี้ยวไปตามไหล่เขาและทางแคบมาก บางครั้งต้องจอดรถยนต์เพื่อรอหลักกับรถบรรทุก คณะนักแสดงจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์บางคนเกิดอาการเมารถ ผู้ประสานงานจัดยาสมุนไพรเป็นน้ำบรรจุในซองทันสมัยให้ดื่มพบว่าช่วยได้มาก มีผู้สนใจอยากซื้อกลับบ้านด้วยการเดินทางใช้เวลาประมาณ ๔ ชั่วโมง เมื่อถึงเมืองบันดุงผู้จัดจัดให้แยกพักเป็นกลุ่ม คณะจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ได้พักที่โรงแรมโปสเตอร์ โรงแรมนี้เดิมเป็นของเอกชนแต่ปัจจุบันได้โอนมาเป็นของรัฐ สภาพโดยทั่วไปจึงค่อนข้างเก่าและขาดการซ่อมแซม คณะจากมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์พักร่วมกับคณะจากโปแลนด์และสเปน วันนี้ได้รับแจ้งว่าให้เตรียมการแสดงในงานเปิดเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุงครั้งที่ ๑ โดยให้ใช้เวลาในการแสดงประมาณ ๓๐ นาที จึงหารือและตกลงกันว่าจะให้ชุดการแสดงระบำสี่ภาคและมโนราห์เล่นน้ำเนื่องจากเปลี่ยนเครื่องแต่งตัวง่าย แต่ในที่สุดได้รับแจ้งว่าในพิธีเปิดวันนี้ไม่มีการแสดงจากประเทศต่าง ๆ ที่มาร่วมงาน การแสดงในการเปิดงานวันนี้จะเป็นการแสดงจากประเทศเจ้าภาพทั้งหมด แต่ให้ไปร่วมงานด้วยชุดประจำชาติ พิธีเปิดจัดที่ Nu Art Gallery ซึ่งเป็นสถานที่จัดแสดงศิลปะของศิลปินที่มีชื่อเสียงคนหนึ่งชื่ออินโดนีเซียซึ่งเป็นชาวบันดุง เมื่อเดินทางไปถึงที่จัดงาน เจ้าภาพพาชม Gallery ซึ่งพบว่ามีงานศิลปะที่เป็นโลหะและภาพเขียนของศิลปินร่วมสมัยท่านนี้จัดแสดงได้อย่างน่าสนใจ มีการจัดอาหารเลี้ยงแขกและคณะตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ เป็นขุม มีอาหารหลากหลายทั้งที่เป็นอาหารพื้นเมืองและอาหารสากล จัดเวทีการแสดงในที่โล่งคร่อมอ่างน้ำพุ เวทีประดับด้วยกลองยาวและที่ขาดไม่ได้ในการจัดแสดงเครื่องดนตรี คือ วงกามลันหรือวงฆ้องซึ่งใช้บรรเลงประกอบการแสดงหลายชุด พิธีเปิดเริ่มด้วยผู้อำนวยการจัดงานกล่าวรายงานและ

ประธานสภาวัฒนธรรมแห่งประเทศไทยได้นิเชยกล่าวเปิดงานโดยให้ตัวแทนประเทศต่าง ๆ ในชุดประจำชาติสีอันงดงามเป็นสัญญาณการเปิดงาน จากนั้นเป็นการแสดงในชุดต่าง ๆ ของจังหวัดชาวตะวันตกซึ่งเป็นชาวซุนดา เจ้าภาพจัดให้นักศึกษามหาวิทยาลัยและนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในบันดุงมาเป็นผู้ช่วยคอยดูแลแขกจากประเทศต่าง ๆ โดยให้แต่งกายในวัฒนธรรมของประเทศนั้น ๆ นักเรียนนักศึกษาที่มาดูแลคณะจากประเทศไทยนำผ้าโล่งคล้ายนุ่งขึ้นและสวมเสื้อสีเหลืองทุกคน ได้สัมภาษณ์นักศึกษา นักเรียนบางคนเกี่ยวกับการแสดงชุดต่าง ๆ และประเพณีการทำฆ้องเพื่อประกอบในวงกามลันเสวนาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการฆ่าควายในประเพณีกินฮีดของชนชาติพันธุ์ต่าง ๆ ในอนาคตเคย ได้ข้อมูลจากคณะนักดนตรีพื้นเมืองว่าไม่มีการฆ่าควายในชาวตะวันตกหรือแม้แต่ในเกาะชวาทั้งหมด จะยังคงมีการฆ่าควายเพื่อประกอบพิธีกรรมเฉพาะในหมู่เกาะบอร์เนียวเท่านั้น พิธีเปิดงานและการแสดงจบลงเมื่อเวลาประมาณ ๒๑.๐๐ น. กลับถึงที่พักร่วมประชุมกับคณะจัดงานซึ่งเป็นนักศึกษาและตัวแทนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีบันดุง

•วันพุธที่ ๒๕ วันพฤหัสบดีที่ ๓๐ และวันศุกร์ที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๕๕๐

ได้รับการประสานงานจากผู้ประสานประจำคณะว่ามีการยกเลิกการเดินทางไปตามท้องถนนในเมือง จะมีการแสดงในช่วงบ่ายของทุกวันโดยแบ่งสายเดินทางไปแสดงยังมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และศูนย์การค้าใหญ่ ๒ แห่งในเมืองบันดุง ซึ่งอยู่ห่างจากที่พักประมาณ แต่เดินทางสะดวกเนื่องจากเจ้าภาพจัดรถยนต์บัสให้ ๑ คัน เพื่อบริการคณะในการเดินทางไปยังที่ต่าง ๆ อาหารที่โรงแรมไม่ค่อยน่ารับประทานและบางวันไม่พอกับคนที่มาพัก สถานที่จัดแสดงที่ศูนย์การค้าจัดได้ดีพอควรทั้งที่เป็นเวทีในศูนย์การค้าและเวทีกลางแจ้ง แต่เวทีที่มหาวิทยาลัยจัดได้ไม่ดีนัก

•วันเสาร์ที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๐

วันนี้เป็นวันที่คณะผู้จัดจัดให้ตัวแทนจากประเทศต่าง ๆ ได้เดินทางไปเยี่ยมชมสถานที่

สำคัญทางธรรมชาติและวัฒนธรรม เช่น ปล่องภูเขาไฟที่ภูเขาตังกุบันเปราฮู น้ำตก พิชอร์กันต์ คณะตัวแทนจากประเทศไทยเลือกเดินทางไปชม น้ำตกซึ่งอยู่ในเขตสงวนพันธุ์สัตว์ดึกดำบรรพ์ ห่างจากตัวเมืองประมาณ ๓๐ นาที เดินไปไม่ถึงน้ำตกเพราะอยู่เข้าไปในอุทยานประมาณ ๖ กิโลเมตร ได้เยี่ยมชมถ้ำญี่ปุ่นและถ้ำคัทซึซึ่งเป็นสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ในสมัยที่ฮอลันดาเข้ายึดครองอินโดนีเซีย ใช้ถ้ำนี้เป็นที่สะสมเสบียงอาหารและอาวุธ ในสมัยสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นได้เจาะถ้ำอีกแห่งหนึ่งเพื่อใช้เป็นที่พักพิงและเก็บเสบียงอาหารและอาวุธ ออกจากเขตสงวนพันธุ์สัตว์เดินทางไปพิชอร์กันต์อังกฤษ มีการแสดงอังกฤษบรรเลงเพลงออเครสตราและเพลงประจำชาติของแขกที่มาเยี่ยมชม มีการจำหน่ายของที่ระลึกต่าง ๆ เช่น หน้ากากในการแสดงระบำบาหลี หุ่นขี้ผึ้ง โกเล็ก สุรินธรน้ำจะจัดให้มีศูนย์การแสดงดนตรีพื้นเมืองและจำหน่ายของที่ระลึก อย่างนี้จะเป็นการช่วยสนับสนุนชาวบ้านได้อย่างดียิ่ง

พิธีปิดเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุง ครั้งที่ ๑ จัดที่ศาลาว่าการเมืองบันดุง ซึ่งเป็นอาคารเก่าสมัยที่ดัตช์ครอบครองอินโดนีเซีย จัดให้ตัวแทนประเทศต่าง ๆ ได้แสดงปิดงานประเทศละประมาณ ๒๐ นาที มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เลือกชุดอัสสรสาธิต แต่ไม่มีแห่ได้รับความสนใจจากผู้ชมมากเช่นเดิม

•วันอาทิตย์ที่ ๒ กันยายน ๒๕๕๐

เดินทางกลับประเทศไทยโดยออกเดินทางจากบันดุงเมื่อเวลา ๐๕.๐๐ น. ทางเป็นไฮเวย์ตลอดเส้นทางจากบันดุงถึงจาร์การ์ตา ขอให้ผู้ประสานงานพาไปรับประทานอาหารเที่ยงที่ร้านพื้นเมืองซึ่งเป็นร้านที่คนนิยมไปรับประทานมาก เดินทางจากร้านอาหารไม่เกิน ๑๐ นาที ถึงท่าอากาศยานนานาชาติ Soekarno-Hatta

จาร์การ์ตา เจ้าหน้าที่ที่ท่าอากาศยานอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดีเนื่องจากได้รับการแจ้งล่วงหน้าถึงงานเทศกาลนี้ ขณะนั่งรอขึ้นเครื่องบินมีชาวอินโดนีเซียซึ่งจะเดินทางไปเยอรมันตรงเข้ามาทักด้วย นึกว่าเป็นชาวอินโดด้วยกัน หน้าตาคนไทยและคนอินโดคล้ายกันมาก เดินทางกลับถึงสุวรรณภูมิประมาณ ๒๑.๐๐ น. และเดินทางต่อถึงจังหวัดสุรินทร์โดยสวัสดิภาพ

การเดินทางไปร่วมงานเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติบันดุง ครั้งที่ ๑ นี้ ได้พบและทราบถึงวิธีการในการจัดงานการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติที่ดีอีกแห่งหนึ่ง พบว่ามีกรวางแผนงานที่ค่อนข้างรัดกุมและเป็นระบบ ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น มีการระดมสรรพกำลังในทุก ๆ ด้านได้อย่างยอดเยี่ยมทั้งในเรื่องงบประมาณและกำลังคน ซึ่งเป็นบทเรียนที่ดีสำหรับการจัดงานเทศกาลการแสดงศิลปะพื้นบ้านนานาชาติของสุรินทร์ที่จะจัดขึ้นในเดือนมกราคม ๒๕๕๑ นอกจากนี้ยังได้ดำเนินการวิจัยเกี่ยวกับดนตรีและการแสดงพื้นบ้านของกลุ่มชาติพันธุ์ซุนดาในเกาะชวา ประเทศอินโดนีเซีย เพื่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสืบสานส่งเสริมการแสดงพื้นบ้านระหว่างทั้งสองชาติพันธุ์

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และอธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์เป็นอย่างสูงที่ทำให้การสนับสนุนการไปร่วมงานในครั้งนี้ ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในสภามหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์และคณาจารย์ที่ร่วมเดินทางตลอดจนศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันของมหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ที่เป็นนักดนตรีและนักแสดงที่ทำให้การไปร่วมงานครั้งนี้ประสบผลสำเร็จ ได้ส่งเสริมให้ชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยและของประเทศไทยเป็นที่รู้จักในระดับนานาชาติยิ่งขึ้น และขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนสนับสนุนให้การดำเนินงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

